

Звіт за результатами моніторингового візиту до Сумської області

Виїзд здійснено у рамках проекту МОМ: «Покращення наявності та доступності послуг для осіб, постраждалих від торгівлі людьми, особливо дітей, в Україні».

Монітори: головні спеціалісти Відділу моніторингу прав дитини та сім'ї Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Кукса Т.А. та Шевченко Н.В.

Заклад: Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей м. Шостка, Сумська область

Дата проведення моніторингу: 04.10.2018

Адреса: вул. Марата, 34, м. Шостка, Сумська область

Загальна інформація про установу:

Центр заснований у 2013 році (наказ служби у справах дітей від 21.01.2013 № 03-ОД) через реорганізацію з притулку для дітей служби у справах дітей (розпорядження Сумської обласної державної адміністрації від 29.12.2005 № 653) в Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей. Проектна потужність закладу становить 50 дітей.

На момент перевірки у закладі перебувало 48 дітей. Із них: одна дитина має статус сироти, 6 дітей – позбавлених батьківського піклування, 41 дитина перебуває на обліку як такі, що опинились у складних життєвих обставинах.

Право дітей на освіту закладом забезпечено.

Діти шкільного віку відвідують загальноосвітній заклад відповідно до укладеного договору.

Зі слів дітей, у разі потреби вихователі допомагають їм у освоєнні шкільної програми та підготовці домашніх завдань.

Діти дошкільного віку навчальний заклад не відвідують, оскільки у Центрі працює 7 вихователів та 4 помічники вихователя, які забезпечують одержання дітьми дошкільної освіти на належному рівні.

Також у закладі працює 3 психологи, є окремий кабінет для проведення індивідуальних або групових занять з дітьми.

Право дітей на належні умови проживання дотримано.

У кімнатах, де відпочивають вихованці, чисто, меблі (ліжка, шафи, тумбочки, матраци, ковдри, постільна білизна) наявні та у задовільному стані. У кімнатах мешкають від 3 до 8 осіб. Ліжка одноповерхові, розташовані окремо одне від одного. За твердженням керівництва, постільна білизна змінюється раз на тиждень.

У туалетних кімнатах забезпечено право дітей на приватність, унітази та душові розміщені в окремих блочних приміщеннях, які окремо зачиняються.

Кожен вихованець має засоби особистої гігієни (зубні щітки в підписаних стаканчиках, мило у мильницях, рушники, туалетний папір тощо). Доступ дітей молодшої групи до зубної пасти обмежений та видається дітям медичною сестрою. Гігієнічні процедури проходять за присутності помічника вихователя,

оскільки траплялись випадки вживання зубної пасти дітьми не за призначенням.

Сезонним одягом діти забезпечені.

Право дітей на харчування забезпечено.

Згідно з меню у закладі чотириразове харчування, за потребою діти харчуються 5 разів на день. Зі слів дітей, страви готуються смачні, на прохання дитини видається додаткова порція. Дітям видаються фрукти: банани, яблука та інші. Питний режим для дітей організовано належним чином, діти можуть пити з чашок кип'ячену воду, яка знаходиться у закритих чайниках. Вода дітям доступна та знаходиться у місці, відведеному для пиття.

Право дітей на дозвілля забезпечено.

У закладі є спортивна зала (за потребою залу використовують як актову), яка оснащена повноцінним спортивним спорядженням, в окремому приміщенні розташована тренажерна зала.

Під час візиту з'ясовано, що право дітей на спілкування з батьками, родичами дотримується. Зі слів дітей, обмежень у спілкуванні з батьками немає, зустрічі відбуваються у закладі або на його території. Під час візитів адміністрацією враховується стан здоров'я батьків чи родичів, об'єми та кількість ласощів, що вони приносять дітям.

Керівництвом закладу створені умови, наближені до сімейних.

Разом з цим, під час моніторингового візиту зафіксовано порушення строку перебування у центрі 6 дітей (12 % від загальної кількості дітей), який відповідно до законодавства становить 9 місяців.

Зокрема, перевищено термін перебування наступних дітей

Право дітей на інформацію.

В установі проводяться бесіди з дітьми на тему своїх прав, наявні плакати, брошури, нормативно-правові акти про права дітей.

З правилами установи дітей ознайомлюють після прибуття дитини у заклад.

Протидія торгівлі людьми

За результатами спілкування з вихованцями випадків торгівлі людьми серед них не виявлено.

Окрім цього, психолог та керівник Центру проводять бесіди з дітьми на теми виявлення жертв торгівлі людьми, види насильства, при цьому враховується той факт, що діти потрапляють до центру із сімей, батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків, ведуть асоціальний спосіб життя.

До просвітницької роботи також залучаються спеціалісти Центру вторинної правової допомоги.

Заклад: Сумський центр соціально-психологічної реабілітації дітей області

Дата проведення: 05.09.2018

Адреса: вул. Ковпака, 37, м. Суми

Загальна інформація про установу

Центр заснований у 2012 році (наказ служби у справах дітей від 02.01.2013 № 01-ОД) через реорганізацію притулку для дітей служби у справах дітей в Сумський центр соціально-психологічної реабілітації дітей. Проектна потужність закладу становить 50 дітей.

На момент перевірки у закладі перебувала 51 дитина віком від 3 до 17 років. Із них: одна дитина має статус сироти, 10 дітей, позбавлених батьківського піклування, 47 дітей перебувають на обліку як такі, що опинились в складних життєвих обставинах.

Під час візиту встановлено, що право дітей на освіту забезпечено.

Діти шкільного віку відвідують три загальноосвітні навчальні заклади, що розташовані поруч із Центром, договори із закладами укладено.

Діти дошкільного віку навчальний заклад не відвідують, оскільки у Центрі працює 11 вихователів та 6 помічників вихователя, які забезпечують одержання дітьми дошкільної освіти на належному рівні.

Також в у станові працюють 5 психологів: двоє з них забезпечують роботу «телефону довіри», троє організують індивідуальну роботу з дітьми та в групах.

Право дітей на належне харчування забезпечено.

Згідно меню діти харчуються п'ять разів на день. Зі слів дітей, страви готуються смачні, на прохання дитини видається додаткова порція страви. Питний режим для дітей організовано належним чином, діти можуть пити з чашок кип'ячену воду, що знаходиться у закритих чайниках. Вода дітям доступна та знаходиться у спеціально відведеному місці.

Право дітей на спілкування з батьками, родичами дотримується.

Вихованці Центру спілкуються із батькам та законними представниками безпосередньо у закладі, або на його території. Зі слів директора Центру для відвідувачів існують вимоги: належний стан здоров'я та підтверджуючі документи (медичні довідки), зовнішній вигляд.

Право дітей на належні умови проживання забезпечено.

У кімнатах, де діти вночі відпочивають - чисто, наявні меблі: ліжка, матраци, постільна білизна, тумбочки та шафи для збереження змінного одягу, взуття, речей повсякденного вжитку. Речі індивідуального користування (рушники, ковдра, підковдра, подушки) пронумеровані та відповідають зазначеному номеру на шафі закріпленої за дитиною. Постільна білизна змінюється двічі на місяць в холодну пору року, влітку – раз на десять днів.

Поряд з цим для дітей, які поділені на 3 вікові групи, створені окремі кімнати, де діти проводять дозвілля, дивляться телевізор та займаються іншими видами діяльності (ігри, образотворче мистецтво тощо). Окремо є бібліотека, комп'ютерна кімната на 6 місць (діти, залежно від віку, мають змогу користуватися комп'ютерами по черзі по 0,5 години із дозволу вихователя), як виняток, з метою навчання.

Спальні кімнати для дівчат і хлопців облаштовані окремими приміщеннями із рукомийниками, унітазами, душовими кабінами, біде.

Утім, слід зазначити, що у туалетних кімнатах право дітей на приватність не забезпечено, оскільки унітази не огорожені перегородками, двері відсутні. Душові також не огорожені, проте оздоблені шторами.

Право дітей на інформацію забезпечено

У центрі є телевізори, що знаходяться у кімнатах відпочинку, зона WI-FI. Доступ до телевізору вільний, проте перегляд передач контролюється вихователями. Діти зазначили, що дивляться в основному мультфільми.

Діти мають можливість брати участь у музичних заняттях та різноманітних виховних, позашкільних заходах в актовій залі, що переобладнується зі столової зони за потребою.

Інформаційні стенди містять інформацію щодо розпорядку та режиму роботи закладу. На стендах в наявності інформація для дітей щодо можливості та порядку звернення до органів, які здійснюють роботу щодо захисту прав дітей.

Разом з цим, під час моніторингового візиту зафіксовано порушення строку перебування у центрі 10 дітей (20 % від загальної кількості дітей), який відповідно до законодавства становить 9 місяців. Термін перебування у Центрі перевищує дев'ять місяців у

Крім того, 22.10.2018 спливає термін перебування ще у двох дітей.

ВИСНОВКИ:

Варто зазначити, що порушення періоду перебування вихованців у закладах викликано уповільненим судовим розглядом справ дітей про позбавлення батьків батьківських прав, відібрання дітей.

Відтак, діти фактично утримуються в закладах інституційного догляду і позбавлені права на сімейне виховання.

Відповідно до пункту 17 Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 87 визначено, зокрема, що дитина може перебувати у Центрі протягом часу, необхідного для її реабілітації, але не більше ніж 9 місяців у разі стаціонарного перебування.

Зазначене свідчить про наявність недостатнього контролю з боку служби у справах дітей Сумської обласної державної адміністрації за діяльністю відповідних органів і служб на місцях при вирішенні питання соціального захисту дітей.

Переважає більшість дітей потрапляє до центрів із сімей, батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків, зловживають алкогольними напоями, ведуть асоціальний спосіб життя.

Фактів оформлення дітей до закладів на предмет наявності ознак торгівлі людьми перевіркою не виявлено.

Центри не готові прийняти дітей з інвалідністю (архітектурна доступність та санітарно-гігієнічні умови - відсутні).

За підсумками моніторингового візиту рекомендації щодо виявлених порушень та недоліків будуть направлені до Сумської обласної державної адміністрації.